

УДК 687.01:791.43/45

МОДА ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІЗУАЛЬНОГО СТОРІТЕЛІНГУ В КІНО

КОКОРІНА Галина, ШЕВЧУК Анна, ДАВИДЕНКО Ірина,
ШАПОВАЛ Анатолій

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна
galinaramasanova@gmail.com, annachev198@gmail.com

У роботі представлено результати дослідження ролі моди як інструменту візуального сторітелінгу в кінематографі Тіма Бертона. На основі аналізу костюмів у фільмах «Труп нареченої» (2005) та «Похмурі тіні» (2012) розглянуто, як одяг формує характер, драматургію та атмосферу оповіді. Результати засвідчують, що костюм у стрічках Т. Бертон підтримує візуальну концепцію та виконує функцію символічного наративного коду. Розроблено колекцію одягу, яка відображає візуальну трансформацію кінообразів в межах сучасного стилю життя.

Ключові слова: мода, кіно, сторітелінг, костюм, готична естетика, Тім Бертон.

ВСТУП

Сучасний кінематограф активно використовує моду як засіб створення візуального простору та емоційного впливу на глядача. Для режисера Тіма Бертон костюм є структурною частиною сюжету, що формує образність персонажа. Готична стилістика, експресіоністичні та гротескні елементи утворюють цілісну систему, де одяг стає ключовим носієм сенсів [1].

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є дослідження функції костюма як інструмента візуального сторітелінгу в кіно та визначення засобів впливу на побудову характерів і драматургічний простір оповіді.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Костюм у стрічках Тіма Бертон формує готичний комплекс, який поєднує меланхолію, гротеск і романтизм. У фільмі «Труп нареченої» (2005) цей код проявляється у контрасті між приглушеними відтінками світу живих та холодними, насиченими барвами світу мертвих [2]. Образ персонажа Емілі заснований на контрасті пошкодженої весільної сукні та силуету, який кодує одночасно вразливість і трансформовану жіночність. Розкладений текстиль, холодна кольорова палітра та видовжені пропорції дозволяють читувати трагізм героїні через костюмну пластику (рис.1, а).

У фільмі «Похмурі тіні» (2012) образ Анджеліки побудований на її демонічній природі та маніпулятивності. Присутні блискучі матеріали, геометризовані лінії й контраст білого кольору. Одяг стає візуальною проекцією психологічної домінантності персонажа (рис.1, б).

Аналіз показав, що Тім Бертон активно переосмислює історичні стилі, комбінуючи вікторіанську моду з елементами неоготики, панк- та гот-естетики, а також елементів художньої мови експресіонізму. Костюм стає міжтекстовим кодом, який звертає увагу глядача на культурні архетипи.

У фільмі «Труп нареченої» вікторіанська канонічність стилізується через карикатурну геометрію, тоді як у стрічці «Похмурі тіні» ретро-мода 1970-х переосмислюється через призму готичного гротеску. Така трансформація створює візуальну іронію – один з ключових прийомів постмодерного сторітелінгу.

Виявлено, що візуальна драматургія Т. Бертоні спирається на виразні силуети, що часто перевищують функцію одягу й визначають архітектуру кадру. Видовжені, деформовані форми створюють експресіоністичну композицію, костюмна стилістика задає ритм сцені та визначає взаємодію персонажів з простором. Одяг стає продовженням героя: він підсилює його характер, автоматично структурує конфлікти та задає емоційний тон (рис.2) [3].

Рис.1. Персонажі з фільмів Тіма Бертоні:
а - Емілі з фільму «Труп нареченої» (2005); б - Анджеліка з фільму «Похмурі тіні» (2012)

Рис. 2. Ескізи повсякденного блоку розробленої колекції жіночого одягу.

Автор Шевчук Анна, Київський національний університет технологій та дизайну, 2025 р.

За результатами дослідження розроблена авторська колекція сучасного одягу. Авторську колекцію одягу розроблено на основі аналізу зв'язку між художнім підходом та запитом сучасного споживача. Мода перестає мати лише декоративний вигляд – вона стає способом самовираження та інструментом комунікації. В колекції присутній баланс між практичністю, індивідуальністю та експресією.

ВИСНОВКИ

Аналіз показав, що мода в кіно Тіма Бертона функціонує як ключовий елемент візуальної комунікації. Костюм не лише формує стильову єдність і підтримує готичну образність, а й структурує сюжет, формує психологію образів та посилює емоційний вплив на глядача. Виявлено, що у фільмах «Труп нареченої» та «Похмурі тіні» одяг виконує конструктивну роль історії для розкриття внутрішніх конфліктів персонажів. Таким чином, готична стилістика, експресіоністичні ритми та постмодерні мікси створюють складну семіотичну систему, через яку мода стає активним учасником наративу.

ЛІТЕРАТУРА

1. The Gothic Complex in Tim Burton's Films. ResearchGate. 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/385757107_The_Gothic_Complex_in_Tim_Burton's_Films (дата звернення: 22.11.2025)
2. Unveiling the Uncanny: Representations of the Gothic Fashion and the Goth Subculture from Corpse Bride, Dark Shadows and The Addams Family. Academia.edu. 2021. URL: https://www.academia.edu/74971699/Unveiling_the_Uncanny_Representations_of_the_Gothic_Fashion_and_the_Goth_Subculture_from_Corpse_Bride_Dark_Shadows_and_The_Addams_Family (дата звернення: 22.11.2025)
3. Oikonomou, K. Gothic Aesthetic in Tim Burton's Films: Visual Language and Costume. Athens Journal of Humanities & Arts, 2024. URL: <https://www.athensjournals.gr/humanities/2024-5159-AJHA-HUM-07.pdf> (дата звернення: 22.11.2025)

KOKORINA H., SHEVCHUK A., DAVYDENKO I., SHAPOVAL A. FASHION AS A TOOL OF VISUAL STORYTELLING IN CINEMA

The article examines fashion as a tool of visual storytelling in Tim Burton's films. Based on an analyses of costumes in Corpse Bride (2005) and Dark Shadows (2012), the study explores how clothing constructs character identity, dramatizes narrative space, and supports the director's gothic visual language. Particular attention is paid to symbolism, postmodern references, and the expressive functions of silhouette and texture. The research demonstrates that costume in Burton's films operates as a narrative code, shaping emotional perception and enhancing cinematic expressiveness.

Key words: fashion, film, storytelling, costume, gothic aesthetics, Tim Burton.